

ANALÝZA – PROBLEMATICKÉ PODNETY – ČIERNE SKLÁDKY

AUTORI: JURAJ KAČUR, MATÚŠ SEDLÁK

Tento materiál je výstupom projektu *Participácia, informovanosť a tvorba verejných politík na úrovni samospráv - Odkaz pre starostu 2.0*. Tento projekt je podporený z Európskeho sociálneho fondu cez operačný program Efektívna verejná správa.

Európska únia
Európsky sociálny fond

Operačný program
**Efektívna
verejná správa**

1 ÚVOD A CIELE ANALÝZY

Cieľom tejto čiastkovej aktivity je **rozšírenie celkového povedomia** o riešení podnetov, ktoré sa objavujú na portáli Odkaz pre starostu. V mnohých prípadoch totiž nie je úplne jasné **určovanie zodpovednosti** za dané podnety, ani **možnosť riešenia** pridelenými subjektmi. Tento stav vychádza z nejasností pracovných postupov samospráv pri riešení problémov.

Samosprávy sa musia pri riešení podnetov držať **platnej legislatívy**, pričom v mnohých prípadoch dochádza ku **kompetenčným sporom** pri výklade legislatívy, čo môže následne predlžovať dobu riešenia podnetov, prípadne úplne zablokovať riešenie.

V rámci tejto aktivity bude vyhotovených niekoľko **informačných materiálov, ktoré majú slúžiť k presnému a jednoznačnému informovaniu o tom, čo konkrétne sa deje s určitými typmi podnetov po ich nahlásení**. Výsledné dokumenty majú slúžiť všetkým zúčastneným stranám:

- **občanom ako zadávateľom podnetov** - v pochopení ako fungujú jednotlivé procesy a zistení, prečo je s niektorými podnetmi nakladané konkrétnym spôsobom
- **samosprávam** - v zjednotení svojich stanovísk pri výklade konkrétnych podnetov a v realizácii správnych postupov
- **administrátorom** - v kombinácii vyššie uvedeného, vďaka čomu získajú lepší prehľad o tom, aká je cesta podnetov, ktoré majú v správe a ako reagovať na konkrétne situácie

Za účelom vytipovania konkrétnych záležitostí na riešenie boli **oslovení administrátori a administrátorky** portálu, ktorí majú na základe svojej práce rozsiahle povedomie o dianí na portáli a sami sa stretávajú s tým, že sa niektoré podnety zaseknú v riešení, alebo v následnom posudzovaní stavu podnetu a snahe o ich riešenie.

Rovnako boli za týmto účelom **oslovené aj niektoré samosprávy**, ktoré v rámci novej formy kategorizácie mali možnosť označiť typy podnetov, ktoré sa im na základe doterajších skúseností javia ako problematické.

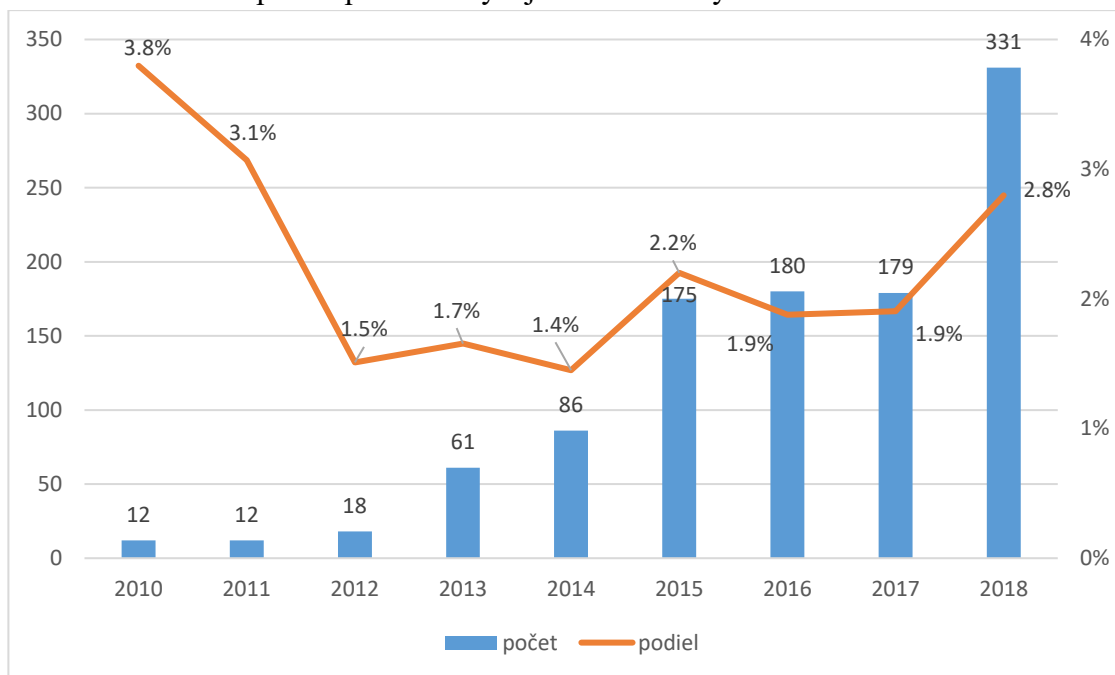
V kombinácii odpovedí od administrátorského tímu a samospráv vzniklo **šesť tém**, ktorým sú venované špecifické analýzy, z ktorých sa čerpajú informácie pre tvorbu samostatných manuálov ako aj blogov, ktoré vzniknú vzápätí po dokončení konkrétnych analýz.

Cieľom tejto analýzy je podrobne spracovať a **zmapovať riešenie podnetov** z kategórie čierne skládky. Špecifickým cieľom je tak 1.) **opis legislatívneho rámca** kompetencií samospráv v spomínanej oblasti, ako aj 2.) **analýza postupov samospráv pri riešení samotných podnetov**.

2 VÝCHODISKOVÝ STAV

Podnety týkajúce sa nelegálne umiestňovaného odpadu, teda jednoducho povedané **čiernych skládok**, sú dlhodobo súčasťou Odkazu pre starostu. Ich prítomnosť na portáli je možné vystopovať až do jeho počiatkov v roku 2010, kedy čierne skládky predstavovali takmer 4 % z celkového počtu podnetov. V roku 2018 ich bolo najviac, 331 podnetov, pričom tvorili necelé 3 % z celkového počtu (viď graf č. 1).¹

Graf č. 1. Počet a podiel podnetov týkajúcich sa čiernych skládok ročne.

Zdroj: Odkaz pre starostu.

¹ Je nutné upozorniť, že dáta za roky 2010 až 2016 predstavujú odhad minimálnej početnosti. Čierne skládky ako samostatná kategória podnetov sú portálom plnohodnotne evidované až od roku 2017. Pre získanie údajov za predchádzajúce roky teda boli z databázy podnetov vyfiltrované podnety obsahujúce výraz „skládk“ vo svojom nadpise, podnety neobsahujúce slovo *skládka* v svojom označení tak mohli byť zo získaných údajov opomenuté. Rovnaké upozornenie sa vzťahuje aj na nasledujúce štatistiky riešenia podnetov.

Tabuľka č. 1. Statusy podnetov.

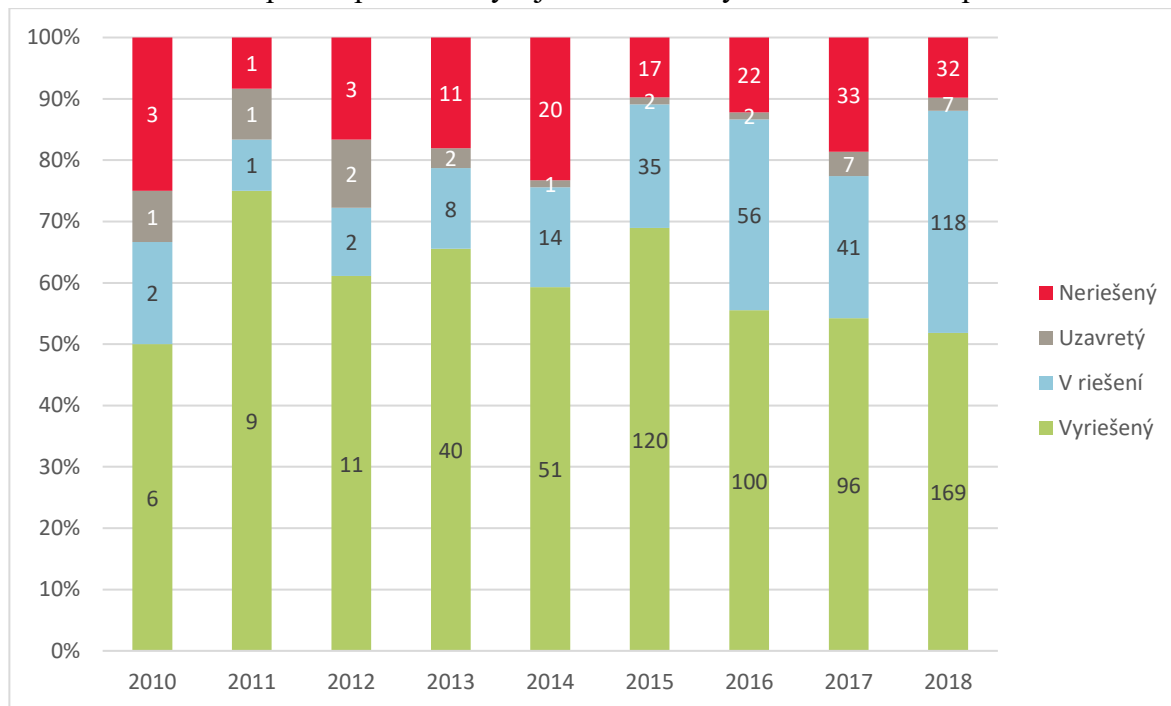
Zaslaný	V čase, kedy plynie samospráve alebo inému zodpovednému subjektu lehota na zaslanie odpovede, je podnetu priradený status „Zaslaný“.
V riešení	Status „V riešení“ figuruje pri podnetoch, na ktoré zodpovedný subjekt odpovedal a v odpovedi identifikoval konkrétny postup vedúci k odstráneniu problému, ktorý môže v niektorých prípadoch zabráť aj časové obdobie presahujúce mesiace.
Vyriešený	Podnet dostane status „Vyriešený“, ak došlo na základe zásahu zodpovedného subjektu k odstráneniu existujúceho problému, respektíve došlo k naplneniu požiadavky vyplývajúcej z podnetu.
Neriešený	Ak problém nebol odstránený, a zároveň nie sú splnené podmienky na jeho zaradenie do kategórií „Zaslaný“ a „Uzavretý“ (typicky ide o prípad, keď zodpovedný subjekt nereaguje) má status „Neriešený“. Označenie podnetu statusom „Neriešený“ neznamená, že podnet je takto označený definitívne. Na základe neskoršej reakcie samosprávy administrátor zmení status podnetu na „V riešení“ alebo „Vyriešený“, takisto ako v prípade obdržania aktualizácie podnetu, ktorá indikuje vyriešenie podnetu, bude podnetu priradený status „Vyriešený“.
Uzavretý	Status „Uzavretý“ pridelujeme podnetom, ktorým nie je možné jednoznačne dať na základe odpovede od samosprávy či aktualizácií a komentárov od užívateľov žiadny z iných statusov. Status môže byť podnetu pridelený z niekoľkých dôvodov: 1.) Podnet bol vyriešený, avšak bez zásahu samosprávy, resp. zodpovednej osoby. Vyriešil ho čas (napr. zmena počasia), alebo iný subjekt (napr. dobrovoľníci). 2.) Samospráva nesúhlasí s riešením navrhovaným zadávateľom podnetu a k tomuto rozhodnutiu uviedla zrozumiteľné/relevantné argumenty.

Zdroj: Odkaz pre starostu.

Tabuľka č. 1 opisuje jednotlivé statusy, ktoré podnety na Odkaze pre starostu môžu nadobudnúť. Graf č. 3 zobrazuje rozdelenie podnetov týkajúcich sa čiernych skládok v jednotlivých rokoch na základe ich statusu.

Vo všeobecnosti je možné medzi rokmi pozorovať trend stúpajúceho počtu tohto typu podnetov, pričom vrchol predstavuje rok 2018 s celkovo 331 nahlásenými skládkami. Od roku 2015 však pozorujeme pokles podielu vyriešených podnetov a nárast podielu tých, ktoré majú stále status *v riešení*.

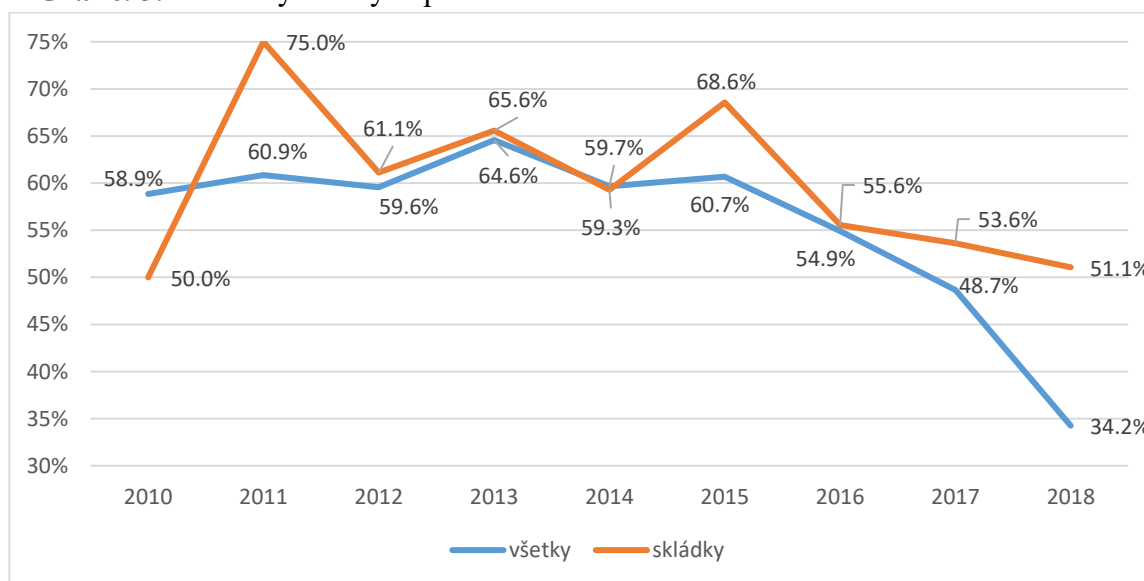
Graf č. 2. Počet a podiel podnetov týkajúcich sa čiernych skládok ročne podľa statusu.

Zdroj: Odkaz pre starostu.

Úspešnosť riešenia podnetov týkajúcich sa týchto problémov je **nadpriemerná** v porovnaní s inými kategóriami. S výnimkou prvého roka Odkazu pre starostu a roka 2014 bol podiel vyriešených podnetov z kategórie čiernych skládok každoročne vyšší v porovnaní so všetkými podnetmi (viď graf č. 3)

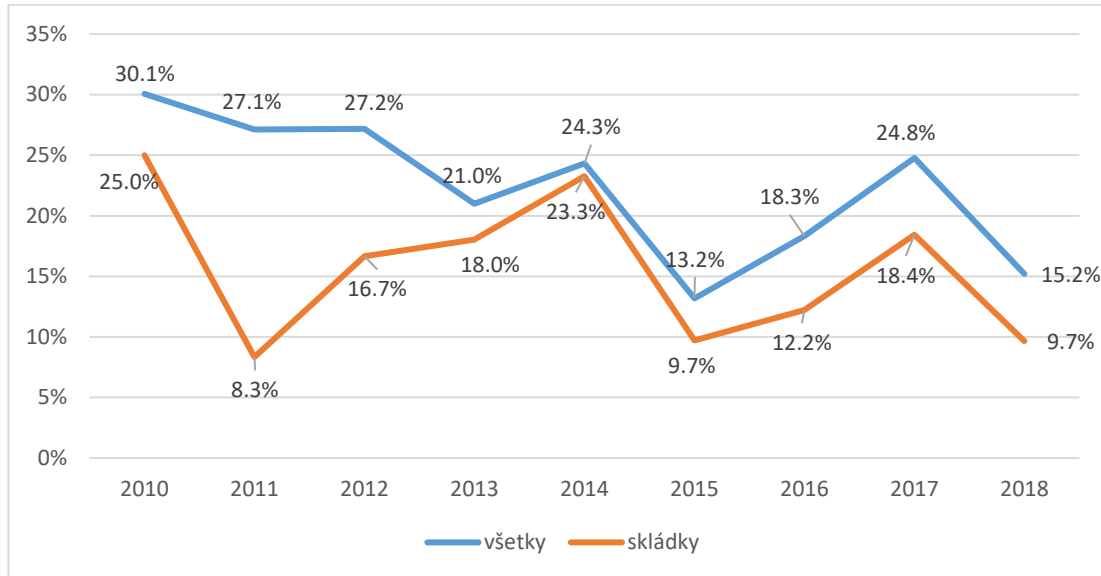
Graf č. 3. Podiel vyriešených podnetov ročne.

Zdroj: Odkaz pre starostu.

Zároveň opačne platí, že podiel neriešených podnetov týkajúcich sa čiernych skládok bol každoročne nižší ako celkový podiel neriešených podnetov (vid' graf č. 4).

Graf č. 4. Podiel neriešených podnetov ročne.

Zdroj: Odkaz pre starostu.

Celkovo sa teda kategória podnetov zameraných na čierne skládky nejaví z hľadiska dosiahnutých výsledkov ako problematická. Napriek tomu sme sa rozhodli tejto problematike venovať hneď z viacerých dôvodov.

Tak ako už bolo spomenuté vyššie, aj v tomto prípade sa jednalo do veľkej miery o tip od dobrovoľných administrátorov a administrátoriek, ktorí mali za úlohu **určiť problematické** typy podnetov. Rovnako sa problematika čiernych skládok vynárala aj v prípade oslovenia samospráv za rovnakým účelom. Tieto podnety tak nemusia byť problematické z pohľadu miery úspešnosti riešenia, je však potrebné zanalyzovať proces, ktorý k riešeniu vedie a identifikovať potenciálne problematické body.

Zároveň musíme reflektovať aj neustále rastúcu dôležitosť tém životného prostredia. **Ekologické problémy** sa stávajú čoraz väčšími stredobodom mediálneho diskurzu a rastie celkové povedomie o tom, v akom stave je životné prostredie. Preto pokladáme za dôležité to, aby sa o tejto téme hovorilo a dostala ešte väčší priestor. Navyše sa v prípade takýchto podnetov jedná vyslovene o cieleňú a **vedomú nelegálnu činnosť**, ktorej dôsledky na životné prostredie môžu byť v krajných prípadoch fatálne.

3 METODIKA

K získaniu čo najširšieho záberu bolo uskutočnených hneď niekoľko výskumných aktivít. V prvom rade bol zanalyzovaný **legislatívny rámec** zaoberajúci sa umiestňovaním nelegálneho odpadu a to predovšetkým v kontexte zákona o odpadoch. Nemenej dôležitou časťou tejto analýzy je **dotazníkový prieskum** medzi samosprávami zapojenými do Odkazu pre starostu. Cieľom bolo získať prehľad o čo najväčšom počte samospráv predovšetkým v zmysle zaužívaných postupov.

V rámci ďalších uskutočnených aktivít bola realizovaná **analýza odpovedí samospráv** na podnety týkajúce sa nelegálne umiestnených odpadov na Odkaze pre starostu. Pre detailnejšie informácie o vnútornej dynamike postupov boli zrealizované aj dva **pološtruktúrované výskumné rozhovory**. Jeden z nich sa uskutočnil s príslušníkom dobrovoľníckej skupiny odstraňujúcej čierne skládky. Taktiež sme so žiadosťou o rozhovor oslovili aj Odbor životného prostredia na Okresnom úrade Bratislava.

4 ZISTENA

Jednotlivé v rámci výskumu realizované aktivity sú v kapitole zistení rozpísané do samostatných jednotiek a to primárne z dôvodu prehľadnosti dostupných informácií.

4.1 Legislatívny rámec

Legislatívny rámec v tomto prípade poukazuje na najdôležitejšie náležitosti **zákona 79/2015 Z.z. o odpadoch** a nebude obsahovať kompletný výpočet informácií, ktoré obsahuje. Výber je spojený len s dôležitosťou pre správny kontext tejto analýzy.

Paragraf 4 o pôvodcovi odpadu definuje, kto je považovaný za pôvodcu odpadu:

(1) Pôvodca odpadu je
a) každý pôvodný pôvodca, ktorého činnosťou odpad vzniká, alebo
b) ten, kto vykonáva úpravu, zmiešavanie alebo iné úkony s odpadmi, ak ich výsledkom je zmena povahy alebo zloženia týchto odpadov. |
|---|

Dôležitým dodatkom v tomto prípade je aj fakt obsiahnutý v paragrafe 6, kde 6. odsek definuje povinnosť pôvodcu v predchádzaní vzniku odpadu a obmedzovaní jeho množstva:

Pôvodca odpadu je povinný predchádzať vzniku odpadu zo svojej činnosti a obmedzovať jeho množstvo a nebezpečné vlastnosti. Odpad, vzniku ktorého nie je možné zabrániť, musí byť zhodnotený, prípadne zneškodnený v súlade s odsekom 1 spôsobom, ktorý neohrozuje ľudské zdravie, životné prostredie a ktorý je v súlade s týmto zákonom a ďalšími všeobecne záväznými právnymi predpismi.
--

Jednotlivé povinnosti právnických a fyzických osôb sú obsiahnuté v tretej časti, paragrafe 12:

- (1) Každý je povinný nakladať s odpadmi alebo inak s nimi zaobchádzať v súlade s týmto zákonom; ten, komu vyplývajú z rozhodnutia vydaného na základe tohto zákona povinnosti, je povinný nakladať s odpadmi alebo inak s nimi zaobchádzať aj v súlade s týmto rozhodnutím.
- (2) Každý je povinný nakladať s odpadom alebo inak s ním zaobchádzať takým spôsobom, ktorý neohrozuje zdravie ľudí a nepoškodzuje životné prostredie, a to tak, aby nedochádzalo k
- a) riziku znečistenia vody, ovzdušia, pôdy, horninového prostredia a ohrozenia rastlín a živočíchov,
 - b) obťažovaniu okolia hlukom alebo zápachom a
 - c) nepriaznivému vplyvu na krajinu alebo miesta osobitného významu.²²⁾
- (3) Povinnosť znášať náklady na činnosti nakladania s odpadom a činnosti k nim smerujúce sú povinné plniť osoby v nasledujúcom poradí, ak nie je v odseku 4 ustanovené inak:
- a) držiteľ odpadu, pre ktorého sa nakladanie s odpadom vykonáva, ak je známy, alebo
 - b) posledný známy držiteľ odpadu.
- (4) Ustanovenie odseku 3 sa nevzťahuje na oddelene zbierané zložky komunálneho odpadu patriace do vyhradeného prúdu odpadu (§ 27 ods. 3), na ktoré sa v ustanovenom rozsahu vzťahuje rozšírená zodpovednosť výrobcov znášajúcich náklady na činnosti nakladania s odpadom a na činnosti k nim smerujúce.
- (6) Fyzické osoby nesmú nakladať a inak zaobchádzať s iným ako s komunálnym odpadom, drobným stavebným odpadom a stavebným odpadom z jednoduchých stavieb^{22a)} s výnimkou zaobchádzania podľa § 63 ods. 1 a § 72.

V tomto kontexte je dôležité okrem povinností spojených s nakladaním s odpadmi spomenúť aj konkrétne **zákazy**, ktoré v paragrafe 13 definujú, čo všetko sú zakázané činnosti (výber):

Zakazuje sa

- a) uložiť alebo ponechať odpad na inom mieste ako na mieste na to určenom v súlade s týmto zákonom,
- b) zneškodniť odpad alebo zhodnotiť odpad inak ako v súlade s týmto zákonom,
- d) vykonávať bez súhlasu podľa § 97 ods. 1 alebo v rozpore s ním činnosť, na ktorú sa súhlas vyžaduje,
- e) zneškodňovať skládkovaním
 1. kvapalné odpady,
 2. odpady, ktoré sú v podmienkach skládky výbušné, korozívne, okysličujúce, vysoko horľavé alebo horľavé,
 3. odpad zo zdravotnej starostlivosti a veterinárnej starostlivosti, ktorého katalógové číslo pred jeho spracovaním je uvedené v prílohe č. 8; spracovanie takéhoto odpadu a každá následná zmena jeho katalógového čísla nemá vplyv na zákaz jeho skládkovania,
 4. odpadové pneumatiky okrem pneumatík, ktoré sú použité ako konštrukčný materiál pri budovaní skládky, pneumatík z bicyklov a pneumatík s väčším vonkajším priemerom ako 1400 mm,
 5. odpady, ktorých obsah škodlivých látok presahuje hraničné hodnoty koncentrácie škodlivých látok podľa prílohy č. 5,
 6. vytriedený biologicky rozložiteľný kuchynský a reštauračný odpad,
 7. vytriedené zložky komunálneho odpadu, na ktoré sa vzťahuje rozšírená zodpovednosť výrobcov, okrem nezhodnotiteľných odpadov po dotriedení,
 8. biologicky rozložiteľný odpad zo záhrad a parkov, vrátane biologicky rozložiteľného odpadu z cintorínov, okrem nezhodnotiteľných odpadov po dotriedení,
- f) riediť alebo zmiešavať odpady s cieľom dosiahnuť hraničné hodnoty koncentrácie škodlivých látok podľa prílohy č. 5,
- g) zneškodňovať spaľovaním biologicky rozložiteľný odpad s výnimkou prípadu, na ktorý bol vydaný súhlas podľa § 97 ods. 1 písm. b),
- h) spaľovať komunálny odpad na voľnom priestranstve a vo vykurovacích zariadeniach v domácnostiach.

Posledným mimoriadne dôležitým paragrafom v tomto ohľade je paragraf 15 hovoriaci o **zodpovednosti za nezákonné umiestnenie odpadu**. Najdôležitejšie odkazy sú zhrnuté v nasledujúcom boxe:

Oznámiť umiestnenie odpadu na nehnuteľnosti, ktoré je v rozpore s týmto zákonom (ďalej len „nezákonné umiestnenie odpadu“) môže akákoľvek fyzická osoba alebo právnická osoba príslušnému orgánu štátnej správy odpadového hospodárstva alebo obci, v ktorej územnom obvode sa táto nehnuteľnosť nachádza.

Vlastník, správca alebo nájomca nehnuteľnosti je povinný bezodkladne po zistení že na jeho nehnuteľnosti bol nezákonne umiestnený odpad, oznámiť túto skutočnosť orgánu uvedenému v odseku 1.

(5) Na základe oznámenia podľa odsekov 1 a 2 príslušný orgán štátnej správy odpadového hospodárstva za účasti zástupcu obce overí, či rozsah nezákonne umiestneného odpadu²⁸⁾ nasvedčuje tomu, že bol spáchaný trestný čin,²⁹⁾ a vydá o tom odborné vyjadrenie;³⁰⁾ odborné vyjadrenie vydá aj vtedy, ak vykonané overenie nasvedčuje tomu, že nie je podozrenie zo spáchania trestného činu.

(6) Ak z oznámenia podľa odsekov 1 a 2 možno predpokladať, že ide o skutočnosť nasvedčujúcu tomu, že bol spáchaný trestný čin, príslušný orgán štátnej správy odpadového hospodárstva postupuje podľa odseku 7.

(7) Ak príslušný orgán štátnej správy odpadového hospodárstva zistí skutočnosť nasvedčujúcu tomu, že bol spáchaný trestný čin, vykoná jej oznámenie podľa osobitného predpisu³¹⁾ a konanie o určenie zodpovednej osoby za nezákonné umiestnenie odpadu nezačne.

(9) Príslušný orgán štátnej správy odpadového hospodárstva v konaní o určenie zodpovednej osoby

a) zisťuje osobu zodpovednú za nezákonné umiestnenie odpadu,

b) zisťuje, či vlastník, správca alebo nájomca nehnuteľnosti, na ktorej došlo k nezákonnému umiestneniu odpadu, zanedbal povinnosť urobiť všetky opatrenia na ochranu svojej nehnuteľnosti podľa osobitného predpisu³²⁾ alebo povinnosť podľa rozhodnutia súdu,³³⁾ alebo či mal z tohto umiestnenia odpadu majetkový prospech alebo iný prospech, ak nezistí osobu podľa písmena a).

(10) Ak príslušný orgán štátnej správy odpadového hospodárstva v konaní o určenie zodpovednej osoby zistí osobu zodpovednú za nezákonné umiestnenie odpadu podľa odseku 9 písm. a), určí ju za osobu povinnú zabezpečiť nakladanie s nezákonne umiestneným odpadom a zároveň určí primeranú lehotu na jeho odstránenie.

Schéma cesty podnetu na Odkaze pre starostu²:

² Celé znenie zákona 79/2015 Z.z. je dostupné tu: <https://www.slov-lex.sk/pravne-predpisy/SK/ZZ/2015/79/>

4.2 Ako s čiernymi skládkami bojujú samosprávy?

4.2.1 Obsahová analýza odpovedí samospráv

Prvým krokom k identifikácii problémov spojených s riešením samotných podnetov týkajúcich sa čiernych skládok je analýza spôsobu ich riešenia. Vo východiskovom stave boli uvedené všeobecné deskriptívne štatistiky. V druhom kroku je potrebné pozrieť sa na konkrétne informácie, ktoré k podnetom poskytujú samosprávy prostredníctvom odpovedí.

Na tento účel je vhodnou ich obsahová analýza. Pred jej samotným vykonaním bola stanovená vzorka skúmaných podnetov. Na tento účel boli zvolené podnety z roku 2017 vzhľadom na relatívnu aktuálnosť spôsobov odpovedania na podnety týkajúce sa parkovania na jednej strane a nižší podiel podnetov so statusom *v riešení* oproti roku 2018 na strane druhej. Analyzovaných bolo všetkých 179 podnetov zameraných na čierne skládky z daného roku.

Po opakovanom prečítaní diskusií k podnetom boli **identifikované kategórie**, ktoré sa v odpovediach samospráv opakovali. K identifikovaným kategóriám boli následne priradené konkrétne podnety (pre podobný postup viď napr. Srivastava & Thomson 2009, Mayring 2000, Burnard 1991)³. Záverom bola zanalyzovaná početnosť výskytu jednotlivých kategórií odpovedí. Jeden podnet mohol byť na základe informácií poskytnutých samosprávou v odpovedi priradený k viacerým, spravidla však nie viac ako dvom, kategóriám.

Nakoľko všeobecné štatistiky poukazujú nad nadpriemerný podiel vyriešených podnetov v tejto kategórii, nie je prekvapivé, že najčastejšou súčasťou odpovedí samospráv v diskusiách k podnetom bolo informovanie o prístupí k odstráneniu skládky (93 podnetov, 52 %). Druhou najčastejšie prítomnou kategóriou prítomnou v odpovediach bolo informovanie o odstúpení podnetu príslušnej organizačnej zložke samosprávy na riešenie (25 podnetov, 14 %).

Ako poukázala predchádzajúca analýza legislatívneho rámca, riešenie čiernych skládok nie je vo výlučnej pôsobnosti samospráv. Aj z toho dôvodu sa medzi odpoveďami pri podnetoch vyskytovali formy **postúpenia podnetu**, a to v podobe **podania podnetu na orgán správy odpadového hospodárstva**, t.j. okresný úrad (22 podnetov, 12,3 %) a **vyzvania súkromného vlastníka pozemku**, na ktorom sa skládka nachádza, k jej zlikvidovaniu (23 podnetov, 12,8 %).

Menej častými prípadmi boli tie, v ktorých samosprávy upozornili v odpovedi na **dočasnú predmetnej skládky**, napr. v súvislosti s prebiehajúcimi stavebnými prácami (12 podnetov, 6,7 %), ako aj informácia o zaradení odstránenia skládky do harmonogramu plánovaných prác (7 podnetov, 3,9 %), či upozornenie na **potrebu privolania hliadky mestskej polície** na miesto skládky pre obhliadku (6 podnetov, 3,4 %) a prísľub hliadkovania mestskej polície v exponovanej lokalite (5 podnetov, 2,8 %). V dvoch prípadoch (1,1 % podnetov) odpoveď spomínala **inštaláciu fotopasce** v lokalite vzniku skládok.

³ Srivastava, A., Thomson, S. B. (2009): Frame- work Analysis: A Qualitative Methodology for Applied Policy Research. *Journal of Administration & Governance* 4, č.2., str. 72-79; Mayring, P. (2000): Qualitative Content Analysis. *Forum Qualitative Sozialforschung / Forum: Qualitative Social Research* 1, č.2; Burnard, P. (1991): A Method of analysing interview transcripts in qualitative research. *Nurse Education Today* 11, str. 461–466.

Taktiež je nutné upozorniť, že v niekoľkých prípadoch samosprávy uvádzali v odpovediach **problémy s nájdením skládky na základe informácií z podnetu** (7 podnetov, 3,9 %). Zároveň sme sa pozreli na to, ktorým konkrétnym subjektom bola pripísaná zodpovednosť, resp. kredit za odstránenie skládky v podnete (z podskupiny spomínaných 93 podnetov). Najčastejšie mala mať odstránenie skládky na starosti **mestská firma** (18 podnetov, 19,4 %), nasledovaná **dodávateľom služby** (11 podnetov, 11,8 %). Menej častým vykonávateľom likvidácie skládky bol podľa odpovedí **súkromný vlastník** pozemku (7 podnetov, 7,5 %). Po jednu zmienku mali v odpovediach **dobrovoľníci** a **okresný úrad**. Zároveň je potrebné doplniť, že v prípade 8 podnetov (8,6 %) bolo indikované zapojenie pracovníkov verejnoprospešných prác.

4.2.2 Krátky dotazník

Za účelom čo najkomplexnejšieho náhľadu do problematiky boli oslovené **všetky mestské úrady** z miest, ktoré sú zapojené do Odkazu pre starostu. Komunikácia so samosprávami prebiehala formou využitia nadviazaných kontaktov, pričom všetkým dotknutým samosprávam bol na kontaktné osoby Odkazu pre starostu zaslaný e-mail s prosbou o vyplnenie **krátkeho dotazníka**. Inštrukcia bola pomerne voľná, vzhľadom k tomu že žiadané informácie boli **obecného charakteru** a nebolo nutné k vyplneniu dotazníka oslovovať konkrétnych odborných zamestnancov a zamestnankyne odborov. To, kto nakoniec dotazník za konkrétnu samosprávu vyplnil, sme sa rozhodli nechať na ich vlastnom slobodnom rozhodnutí.

Dotazníkový prieskum bol zvolený ako vhodná metóda kvôli možnosti **rýchleho** a priameho **kontaktu**, pričom pre úspešnú realizáciu prieskumu bolo kľúčové, že sme oslovovali osoby, s ktorými sme už predtým komunikovali. Zároveň ide o osoby, ktoré majú so samotným portálom Odkaz pre starostu dostatok skúseností a do veľkej miery sú informovaní o aktivitách, ktoré sa v rámci projektu vykonávajú. E-mail s prosbou o vyplnenie dotazníka bol samosprávam zaslaný v dvojitom slede, určený bol prvý deadline po 10 dňoch od odoslania. Vzápätí boli oslovené opätovne všetky samosprávy, ktoré do uvedenej lehoty dotazníka ešte nevyplnili. Vo finále bolo zozbieraných **27 dotazníkov** od samospráv, pričom v jednom z prípadov nebolo identifikované, z ktorého mesta dotazník prišiel, nakoľko neboli vyplnené identifikačné otázky. **Návratnosť** dotazníka tak nakoniec bola **49 %**, čo môžeme považovať za mimoriadne úspešné číslo⁴.

Z dotazníkového prieskumu vyplynulo niekoľko mimoriadne zaujímavých výsledkov. Hneď z úvodnej otázky smerovanej k spôsobu evidencie nelegálne umiestneného odpadu vyplýva **rôzny prístup** samospráv k tomuto problému. Zanedbateľná časť samospráv nedisponuje

⁴ Oslovené boli všetky mestá, ktoré figurujú na Odkaze pre starostu a aktívne sa zapájajú. V rámci Hlavného mesta Bratislava boli oslovené tak Magistrát mesta Bratislavy ako aj jednotlivé mestské časti. V prípade mesta Košice bol oslovený výhradne Magistrát mesta Košice, nakoľko status mesta upravuje kompetencie mestských častí iným spôsobom ako v prípade Bratislavy a neprisudzuje im také množstvo samostatných kompetencií. Odstraňovanie nelegálne umiestneného odpadu v tomto prípade je v kompetenciách mesta, nie jednotlivých mestských častí. Viac tu: <https://www.kosice.sk/obcan/statut-mesta-kosice>

žiadnym evidenčným systematickým nástrojom, na základe ktorého by následne prichádzalo k odstraňovaniu čiernych skládok. Na základe toho konštatujeme, že väčšina oslovených samospráv tak k odstraňovaniu pristupuje systematickým spôsobom. V jednej z odpovedí sa ale vyskytla informácia, že zoznamom čiernych skládok nedisponujú, pretože v každom prípade objavenia takéhoto nelegálne umiestneného odpadu pristupujú **okamžite k jeho odstráneniu**. Takýto príklad môže byť rozhodne udržateľný za predpokladu, že sa takéto nelegálne uložené odpady neobjavujú pravidelne. V samosprávach väčšej rozlohy ale pravdepodobne nenastáva príklad, kedy by dokázali pokryť odstránenie všetkých takýchto odpadov. Navyše legislatívny rámec v tomto prípade nahovára, že takýto postup nie je vždy a za každých okolností možný a do **komplexného a rýchleho riešenia** takejto situácie vstupuje **väčšie množstvo faktorov**.

V prípade všetkých ostatných zozbieraných odpovedí je štandardnou praxou, že evidenciou nelegálne umiestnených odpadov disponujú - prevažne na **oddeleniach životného prostredia**. Vzhľadom k tomu, že táto otázka bola otvorená, nedostali sme od každej zo samospráv úplnú odpoveď, preto by podiel samospráv s uvedením evidencie priamo na oddelení životného prostredia pravdepodobne ešte stúpol. Prakticky vo všetkých prípadoch sa opakovala možnosť, že do evidencie sa konkrétne čierne skládky dostávajú na základe rôznych komunikačných kanálov. Najbežnejšou možnosťou v tomto prípade bola **vlastná evidencia** na základe skúseností s pravidelným miestom nelegálneho umiestňovania odpadu. K **využívaniu funkcionalít** Odkazu pre starostu pri evidovaní týchto miest sa v rámci tejto odpovede vyjadrila pätina samospráv explicitne, ďalšie zo samospráv napríklad formou „zbierania podnetov od občanov“, ktoré ale bližšie nešpecifikovali.

V ďalšej z otázok sme našu pozornosť zamerali na spôsoby, ako pristupujú jednotlivé samosprávy k odstraňovaniu nelegálne umiestnených odpadov vo verejnom priestore. Samosprávy v prípade tejto otázky mali možnosť zaklikávania **viacero možností** (multiple choice) s možnosťou pridávania aj vlastných odpovedí. Najčastejšou reakciou v niečo viac ako **polovici** prípadov bolo, že odstraňovanie si **zabezpečujú vo vlastnej réžii**. Druhou najčastejšie frekventovanou možnosťou (37 %) bolo, že odstraňovanie takýchto odpadov pre samosprávy rieši **externý zmluvný dodávateľ**. Ďalšie dve frekventované odpovede sa do značnej miery prekrývali s možnosťou vlastnej réžie pri odstraňovaní – a to s využitím **práce mestských firiem**, alebo prostredníctvom **aktivačných pracovníkov**. Ďalšie odpovede sa nevyskytli v odpovediach viac ako v jednom prípade, v niektorých prípadoch odkazovali k upresneniu stanoviska z vybraných odpovedí.

Cieľom ďalšej z položených otázok bolo zistenie toho, do akej miery koordinovane postupujú samosprávy pri odstraňovaní nelegálne umiestnených odpadov. Ako už napovedali vyššie uvedené odpovede, nie vo všetkých prípadoch je možné, aby v pravej miere disponovali harmonogramom – vzhľadom k veľkosti samosprávy a komplikovanosti jej riadenia a vnútornej správy. Konečným výsledkom tejto otázky je, že **74 % samospráv** uviedlo, že disponujú harmonogramom k odstraňovaniu nelegálne umiestnených odpadov. Môžeme teda konštatovať, že vzhľadom k vyššie uvedenému, ktoré môže z časti tento percentuálny údaj skresľovať, takmer všetky samosprávy s takýmto plánom pracujú.

Doplňujúca otázka smerovaná k zisteniu detailov o tvorbe takýchto harmonogramov ukázala na rôzne prístupy, ktoré samosprávy volia pri riešení takýchto situácií. Najjednoduchším a časovo najefektívnejším riešením je **odstránenie takýchto malých skládok bez evidencie obratom**, pričom takúto možnosť opísalo hneď niekoľko samospráv. V zmysle vyššie citovaného zákona o odpadoch následne v prípade nutnosti sú konkrétne príklady posúvané na **príslušné okresné úrady** – odbory životného prostredia. V prípadoch, ak sa o odstraňovanie nelegálne umiestnených odpadov stará externý dodávateľ, samospráva vyhotoví zoznam a v pravidelných časových intervaloch podľa potreby následne **vyhotovuje objednávku**. V prípadoch, ak je odstraňovanie takéhoto odpadu v kompetencii mestských spoločností, zhodne všetky odpovede obsahovali informáciu o tom, že sa o odstránenie snažia v najskoršom možnom termíne.

Čo sa týka identifikácie pôvodcov skládok, v kontexte tejto témy sme samosprávam položili dvojicu otázok – či a akým spôsobom spolupracujú pri objasňovaní pôvodcov s mestskou políciou. **70 % samospráv** uviedlo, že pri snahe o **identifikovanie pôvodcov** nelegálne umiestneného odpadu **s policajnými zložkami** spolupracujú. Jedným dychom ale treba dodať, s akými odpoveďami sme sa stretli v doplňujúcej otázke, smerovanej ku kvalite tejto spolupráce. Až **tretina** odpovedí obsahovala zmienku, že je takmer **nemožné vypátranie pôvodcu skládky**. Navyše v ďalších odpovediach sa na základe legislatívneho rámca uvádzalo, že takáto komunikácia by mala prebiehať medzi okresným úradom a následne zložkami, ktoré sa snažia o objasnenie prípadu a to predovšetkým v prípadoch, kedy by znečistenie prostredia mohlo byť klasifikované **ako trestný čin**.

Aj z toho dôvodu sme sa pýtali na spoluprácu s okresným úradom, ako taká spolupráca prebieha aj či v nej nachádzajú priestor na zlepšenie. Vo všetkých prípadoch sme obdržali **potvrdenie**, že v prípade nelegálne umiestnených odpadov komunikujú s okresnými úradmi (ostatne tak im to ukladá niekoľkokrát citovaný zákon o odpadoch). Na kvalitu a rozsah spolupráce sme sa pýtali cielene na základe našich interných skúseností s komunikáciou s okresnými úradmi. Na základe informácií od administrátorov a administrátoriek jednotlivých samospráv za Odkaz pre starostu sme opakovane identifikovali **problém v informovaní** o stave podnetov v prípadoch, keď zodpovednosť za ich riešenie prechádza na okresné úrady.

Ako už bolo uvedené, všetky samosprávy potvrdili, že s okresnými úradmi spolupracujú. **44 % odpovedí explicitne uviedlo**, že táto komunikácia medzi nimi a príslušnými okresnými úradmi funguje **na dobrej úrovni** a že získavajú dostatok informácií, spoluprácu si pochvaľujú. Ide o pomerne lichotivé číslo vzhľadom k tomu, že sme samosprávy v rámci tejto otázky priamo nevyzývali k takémuto stanovisku. Zároveň je ale nutné dodať, že v niektorých prípadoch zazneli aj **výhrady** a to predovšetkým k **dobe trvania správnych konaní**. Možnosť zmeny takéhoto stavu je ale rozhodne ďaleko za rámcom Odkazu pre starostu, nakoľko ide o systémovú zmenu nastavenie práce štátnej správy spojenú napríklad aj s kapacitnými možnosťami jednotlivých úradov.

Čisto prakticky tak rozhodnutie o odstránení nelegálne umiestneného odpadu môže trvať aj niekoľko rokov, vzhľadom k tomu že v takýchto prípadoch neexistuje lehota do uskutočnenia rozhodnutia. Medzi odpoveďami od samospráv sa objavilo aj to, že konkrétny okresný úrad takmer stopercentne rozhoduje tak, že povinnosť odstránenia čiernej skládky pripadá danej samospráve. Z ďalších zaujímavých odpovedí môžeme vyčítať napríklad aj to, že v niektorých prípadoch samospráva takéto udalosti radšej ani **nehlásí okresnému úradu na správne konanie**, vzhľadom k tomu že sa jedná v množstve prípadov o komplikovaný a zdĺhavý proces, a radšej zneškodnenie **zabezpečia sami svojpomocne**. V kontexte predošlej odpovede zozbieranej v tejto otázke vyplýva, že s veľkou pravdepodobnosťou by k tomu samospráva bola aj tak vyzvaná akurát s istým časovým oneskorením. Takéto riešenie situácie je tak omnoho efektívnejšie. Treba ale povedať že v nezanedbateľnej časti odpovedí sme našli aj kritiku toho, ako spolupráca funguje v zmysle slabšej interakcie alebo **nezasielania vyrozumení o riešení problému**. V 20 % odpovedí boli spomenuté práve aj tieto negatívne aspekty, spojené so všetkými vyššie opísanými situáciami, či už ide o **predĺženie procesu** rozhodovania alebo o komunikáciu medzi aktérmi ako takú.

4.2.3 Pološtruktúrované rozhovory

V rámci komplexného podchytenia celej témy nelegálne umiestnených odpadov sme sa rozhodli doplniť penzum znalostí a dôležitých informácií výskumnými rozhovormi. Nakoniec sme v rámci tejto aktivity realizovali **dva pološtruktúrované výskumné rozhovory**. Prvý z nich bol realizovaný s predstaviteľom skupiny **aktivistov**, ktorí dobrovoľnícky vo svojom voľnom čase odstraňujú čierne skládky. Druhý z rozhovorov bol absolvovaný s pracovníčkami **Okresného úradu Bratislava – odboru životného prostredia**. Rozhovory vhodne dopĺňajú vyššie uvedené informácie a zasadzujú ich do kontextu. Zároveň zásadne pomohli k doplneniu informácií, ktoré môžu následne dopomôcť k naformulovaniu odporúčaní pre jednotlivých aktérov pre efektívnejšie riešenie problémov.

4.2.3.1 Okresný úrad

Okresný úrad vo všetkých prípadoch spojených s nelegálne umiestneným odpadom **vystupuje** v zmysle zákona **ako legislatívny orgán**, ktorý rozhoduje o správnom konaní. V princípe prax v tomto prípade funguje tak, že podnet postúpi samospráva na okresný úrad, kde na odbore životného prostredia prebehne dokazovanie. Toto dokazovanie je rozličné na základe toho, či sa jedná o dokazovanie s **fyzickou alebo právnickou osobou**, pričom pri právnických osobách je v praxi úspešnosť riešenia vyššia.

Každopádne po vykonaní dokazovania sa následne rozhodne, kto je zodpovedný za odstránenie, aj zo slov samospráv vyplýva, že v mnohých prípadoch sa následne s týmto rozhodnutím **vracia podnet k samospráve**, ktorá na základe rozhodnutia je **povinná** odpad odstrániť na svoje náklady. Ako pomerne problematická sa v tomto ohľade javí spolupráca so **zložkami policajného zboru**, nakoľko sa v mnohých prípadoch stáva, že dochádza k **prerušovaniu** konaní, pričom takéto prerušené konanie nemôže byť ukončené. Problém v rozhodnutiach je aj fakt, že v prípade, ak sa nepreukáže že v predmetnej veci sa jedná o trestný čin, v princípe ide **celý proces objasňovania od začiatku**.

Vo všetkých prípadoch sa pri dokazovaní určuje **povinná osoba**, teda osoba zodpovedná za priebeh dokazovania – do **30 dní od nahlásenia**. Následne po prešetrení ide celkový spis na riaditeľstvo **centra podpory**, ktoré vydá finálne rozhodnutie. Centrum podpory je následne zodpovedné aj za prípadné odstránenie, ak sa v konaní neobjasní možný pôvodca ani sa neoznačí zodpovedný subjekt, ktorý by mal zodpovedať za odstránenie nelegálne umiestneného odpadu⁵.

Problém, ktorý v prípade tohto rozhovoru odznel je v situácií, ktorá nastáva **v komunikácii** medzi samosprávami a okresnými úradmi. Niektoré zo samospráv totiž výklad zákona interpretujú spôsobom, že **každý nezákonne uložený odpad** klasifikujú tak, že ho zasielajú k **posúdeniu okresnému úradu**. V zmysle platnej legislatívy konajú správne, akurát v zmysle efektívneho riešenia problémov už nie. Vzhľadom k procedurálnej stránke veci totiž v mnohých prípadoch môže byť rýchlejšim a efektívnejším spôsobom riešenia takéhoto problému urýchlené odstránenie bez upovedomenia okresného úradu. Tak sa uvádza aj v jednej z odpovedí samospráv:

*„(komunikácia prebieha) zdĺhavo, preto sa snažíme pri likvidácii odpadu prednostne postupovať podľa § 15 ods. 18 zákona o odpadoch, t.j. bez správneho konania na OÚ.
Zneškodnenie zabezpečí mestská časť.“*

Vyššie zapojenie samospráv takýmto spôsobom by následne mohlo dopomôcť k **efektívnejšiemu nakladaniu** s nelegálne umiestnenými odpadmi, keďže práve správne konanie je proces, ktorý celú akciu zásadne spomaľuje. Vyššie bolo opísané aj to, z akého dôvodu sa tak stáva.

4.2.3.2 Aktivizmus ako pomoc pri riešení problémov

Druhý z rozhovorov, ktoré sme absolvovali boli práve s človekom, ktorý aktivisticky vedie skupinu ďalších dobrovoľníkov a pôsobí v jednej zo samospráv. V prípade tohto rozhovoru sme sa venovali rovnako tomu, **ako procesne riešia aktivity** spojené s ich činnosťou. Zároveň sme riešili aj to, čo a akým spôsobom motivuje skupinu občanov v okresnom meste k takémuto druhu pomoci.

Z rozhovoru vyplynulo, že existuje **stúpajúci trend záujmu ľudí** o priestor, v ktorom žijú. Aj preto **silnejú apely** na to, aby sa verejné priestory zveľaďovali. Iniciatívy ako je napríklad práve aj Zelená hliadka ale fungujú už dlhší čas, prevažne v začiatkoch fungovala predovšetkým ako zrkadlo všetkým orgánom, ktoré nedokázali s páľčivými problémami vo verejných priestoroch pohnúť dostatočne pružne. Preto prirodzene nasledovalo že vo svojom voľnom čase a za svoje náklady realizovali opravy chodníkov či vyčistenie čiernych skládok. Zelená hliadka v Pezinku sa zameriava výlučne na záležitosti spojené s nelegálne umiestneným odpadom. V pravidelných intervaloch **organizujú brigády**, do veľkej miery sú práve príslušníci pezinskej

⁵ V zmysle zákona sa jedná predovšetkým o nebezpečné odpady. Viac v kapitole legislatívny rámec.

Zelenej hliadky tí, ktorí zmapovali pre Odkaz pre starostu situáciu s čiernymi skládkami v celom intraviláne mesta. Za takýchto okolností tak pomohli **zaevidovať väčšinu z aktuálnych čiernych skládok** a ich prehľad a angažovanie je neoceniteľným príspevkom pre kvalitu životného prostredia v Pezinku.

Skupina, rovnako ako ďalšie iné iniciatívy, funguje pomerne pružne, pravidelne sa vyhlasuje termín, ktorý sa s ďalšími členmi a sympatizantmi komunikuje **cez sociálne siete**. Čo sa týka výberu lokality, neexistuje k tomu žiaden konkrétny kľúč, podľa ktorého sa vyberá lokalita, ktorá bude vyčistená. Výber je vždy individuálny na základe rôznych kritérií ako napríklad blízkosť k obydliam, veľkosť a zvládnuteľnosť v zmysle možnosti svojpomocného odstránenia. Rovnako po rokoch skúseností majú dobrovoľníci a dobrovoľníčky zmapované presné miesta, kde sa problémy objavujú pravidelne a opakovane. Dobrovoľná skupina funguje o niekoľkých stálych členov a členkách, priemerný počet účastníkov dobrovoľných akcií je približne 7-10 ľudí.

Spolupráca dobrovoľnej skupiny funguje na základe **rámцovej dohody o odvoze** zozbieraného **odpadu** na mesačnej báze. Takáto dohoda funguje dlhodobo nemenne, pričom v minulosti prebehli aj snahy o rozvinutie širšej spolupráce, ktoré ale nakoniec nesmerovali k cieľu prehĺbenia rámca spolupráce medzi subjektami. V rámci konkrétnej samosprávy fungujú aj ďalšie skupiny aktivistov, ktorých činnosť je obmedzená na menej pravidelné akcie.

Vyššie opísaný stav je stavom jedného konkrétneho mesta, kde podobných dobrovoľníckych platforiem funguje hneď niekoľko. Vzhľadom k našim doterajším skúsenostiam s dobrovoľníckou pomocou v iných samosprávach v rámci Odkazu pre starostu môžeme konštatovať, že situácia je podobná vo viacerých mestách. **Novovzniknutá dobrovoľnícka platforma** do veľkej miery môže pomôcť ku **koordinácii** pomoci v jednotlivých samosprávach a zároveň môže poskytnúť obraz toho, do akej miery dokážu problémy vysporiadať samosprávy vo svojej réžii, a v koľkých prípadoch sa o riešenie starajú dobrovoľnícke jednotky.

5 ODPORÚČANIA - DOBRÁ PRAX

Na základe všetkých vyššie zhrnutých informácií získaných z rôznych zdrojov môžeme konštatovať **dve najzásadnejšie odporúčania**, ktoré môžu dopomôcť k rýchlejšiemu a efektívnejšiemu odstraňovaniu nelegálne umiestnených odpadov.

5.1 Odporúčania pre používateľov a používateľky

V prvom rade sme naformulovali odporúčanie pre užívateľov, ktorým je **zhrnutie čo najväčšieho množstva informácií** k predmetnej veci. Ako jeden z problémov, ktorý sa pri evidenciách čiernych skládok vyskytol, sa ukázal **nedostatok informácií** k jednotlivým prípadom. Preto je pri problémoch s nelegálne umiestneným odpadom mimoriadne dôležité zhrnutie čo najväčšieho množstva informácií a fotodokumentácie. V mnohých prípadoch sa stáva, že **prijatý relevantný podnet** s čiernou skládkou **neobsahuje presnú informáciu**

o **polohe či nedostatočnú fotodokumentáciu**. Toto všetko môžu byť ďalšie z dôvodov, prečo sa celý proces naťahuje, vzhľadom k tomu že si následne úrad/samospráva musí sama dopĺňať informácie po svojej osi.

Vzhľadom na to, že sa odpad často nachádza v **odľahlejších častiach** intravilánov **miest a obcí, orientácia** v takomto priestore je značne **problematickejšia** ako v prostredí mesta. Preto často ani na základe fotodokumentácie **nie je možné určiť** konkrétne **miesto** a pracovníkov a pracovníčky úradov následne toto pátranie stojí čas. Samozrejme, môžeme argumentovať tým, že je to predsa ich práca.

Na druhú stranu, ak už sa raz nahlasovateľ/ka podnetu nachádza priamo **na mieste**, môže tým zásadne uľahčiť prácu a prípadne niekoľkonásobné pátranie po konkrétnom mieste. Preto je mimoriadne dôležité v prípade týchto podnetov dbať na **informačnú naplnenosť** podnetov a správnu lokalitu, ktorá sa dá prípadne ešte doplniť **slovným opisom** podľa konkrétneho príkladu.

Zásadným pomocníkom v tomto ohľade môže byť fotodokumentácia, ktorá v mnohých prípadoch dokáže odhaliť **druh a rozsah odpadu**, rovnako ako možnú prítomnosť **nebezpečného odpadu**, ku ktorému sa na základe legislatívneho rámca **pristupuje špeciálnym** spôsobom. Zároveň môže takáto dokumentácia lepšie odhaliť **prípadného pôvodcu**, ak sa na skládke nelegálneho odpadu ocitnú dokumenty či iné objekty, ktoré môžu dopomôcť k odhaleniu možného pôvodcu.

5.2 Odporúčania pre samosprávy

Druhý zo záverov, ktoré môžu vylepšiť fungovanie, je **odkazovanie** v komunikácii **priamo** na Odkaz pre starostu. Z komunikácie s okresným úradom vyplynulo, že **neexistuje jednotný spôsob** informovania o zmene **zodpovednosti** na okresné úrady a že samosprávy k tomuto oznámeniu používajú **rôzne spôsoby**.

V mnohých prípadoch sa jedná o komplikovanie ich vlastnej práce, nakoľko prepisujú dáta získané z Odkazu pre starostu do formulárov, ktoré následne preposielajú samospráve. Samozrejme rozumieme tomu, že existujú určité štandardy či zaužívané formy toho, ako takéto komunikácie medzi jednotlivými subjektmi fungujú, problém ale nastáva v tom, že v množstve prípadov sa takto informácie strácajú. Podnet prijatý cez portál Odkaz pre starostu spracuje a prijme samospráva, po zvážení a preverení situácie sa rozhodne zmeniť zodpovednosť. Disponuje tak **množstvom informácií** o podnete, spoločne s **fotodokumentáciou**, pri preklápaní do formulára ale napríklad množstvo informácií môže takto **vypadnúť a stratiť sa**.

Rovnako nie je bežnou praxou, aby súčasťou takéhoto prehadzovania zodpovednosti bolo prikladanie **fotodokumentácie**, ktorá na Odkaze pre starostu dostupná je. **Preto v tomto kontexte navrhujeme, aby v prípadoch, kedy spolu komunikujú elektronicky, pri takejto komunikácii odkazovali na detaily uvedené priamo na Odkaze pre starostu.**

S najväčšou pravdepodobnosťou nie je z dlhodobého hľadiska možné presadiť, aby okresné úrady aktívne začali odkaz pre starostu využívať, takto by sa ale dokázali aspoň dostať k informáciám, ktoré dostupné sú. Za takýchto okolností by k tomu stačilo **prelinkovanie podnetu**, prípadne aspoň **uviedenie ID** ako **identifikátora**, podľa ktorého sú podnety dohľadateľné a podľa ktorých by si následne mohli **doplniť chýbajúce informácie**.

6 ZÁVERY

Problematika kvality a čistoty životného prostredia sa postupne dostáva do popredia pozornosti verejnosti aj na Slovensku. Zodpovedá tomu aj **priebežný nárast počtu nahlásených podnetov týkajúcich sa čiernych skládok**, ako aj všeobecne **rastúci trend v podiele týchto podnetov na celkovom počte podnetov**.

Dáta z Odkazu pre starostu zároveň ukazujú, že čierne skládky majú **vyšší podiel vyriešených podnetov oproti priemeru**. Napriek tomu sú však označované za problematický typ podnetov, a to administrátormi Odkazu pre starostu ako aj zapojenými samosprávami.

Z daného dôvodu bol bližšie analyzovaný relevantný **legislatívny rámec**, z ktorého vyplynula relatívne komplikovaná schéma postupu orgánov verejnej správy pri likvidácii nelegálne uloženého odpadu.

V neposlednom rade bol analyzovaný obsah odpovedí samospráv za účelom reflektovania spôsobov spracovávania daného typu podnetov. Samosprávy boli zároveň oslovené za účelom vyplnenia dotazníka, z ktorého vyplynuli informácie poukazujúce na skutočnosť, že vo väčšine prípadov samosprávy čierne skládky systematicky evidujú a pracujú s harmonogramom ich likvidácie. Zároveň majú problémy v informovaní o stave podnetov v prípadoch, keď zodpovednosť za ich riešenie prechádza na okresné úrady.

Tento vhl'ad bol doplnený pološtruktúrovanými rozhovormi s predstaviteľmi okresného úradu a aktivistického spolku. Na základe zozbieraných informácií boli formulované odporúčania pre efektívnejšie riešenie podnetov zaznamenávajúcich čierne skládky, a to **1) zabezpečiť čo najväčšiu informačnú naplnenosť podnetu** pri jeho zadávaní užívateľom a **2) vo väčšej miere zapojiť odkazy na podnety na portáli do komunikácie medzi samosprávami a okresným úradmi**.